

**ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНЕ, РЕГІОНАЛЬНЕ ТА
ІНДИВІДУАЛЬНЕ У ЗВЕРНЕНІЙ МОВІ
БОРИСА ХАРЧУКА**

Здійснивши аналіз виявлення зверненості у текстах художніх творів Бориса Харчука, автор статті робить висновок, про, по-перше, дотримання письменником загальнонаціональних українських традицій мовокористування, по-друге, використання ним мовних одиниць та конструкцій, поширених на Волині, по-третє, виразні особливості ідіостилу письменника. Отримані результати є дуже важливими та показовими з погляду комплексного системного й динамічного опису зверненої мови українців.

Ключові слова: звернена мова, функціональна сфера апеляції, ключний відмінок (локатив), звертання, способи апеляції.

Важливим і необхідним складником комунікативної поведінки окремого мовця та цілого етносу є використання ними засобів зверненості – одиниць та конструкцій вольового впливу на адресата мовлення. Протягом тривалого періоду розвитку лінгвістики ці елементи мови неодноразово досліджували в найрізноманітніших аспектах. На сучасному етапі розвитку лінгвістики дослідників уже не задовольняють суто граматичні інтерпретації мінімальних одиниць та конструкцій мови; на перший план виступає зацікавлення механізмами їх витворення в тісному зв'язку із з'ясуванням їх активної ролі у процесі мовної комунікації її учасників – адресанта, тобто творця певного тексту, і адресата, якому текст призначений для сприйняття. Цей підхід дозволяє по-іншому розглянути окремі фрагменти граматичного ладу мови, серед яких – засоби, використовувані для позначення ситуації мовної комунікації (встановлення, підтримування та регулювання контакту між особами, що спілкуються). Злободенним напрямком лінгвістичних студій є апеляційної системи етносу, яке, однак, може бути зреалізоване лише після моделювання апеляційних систем конкретних носіїв мови і передусім тих, які більшою або меншою мірою впливали на фор-

мування української літературної мови взагалі. Цікавим у цьому сенсі є вивчення зверненої мови Бориса Харчука, яку, як врешті-решт і будь-яку іншу, відзначають специфічне поєднання загальнонаціональних, регіональних (локальних, діалектних) та індивідуальних (властивих ідіостилію письменника) чинників. Борис Харчук цікавить нас, як письменник з покоління шістдесятників, що за висловом автора передмови до чотиритомного видання С. Гречанюка, „до кінця своїх днів залишався собою – зі своєю місткою пам’яттю, яка ввібрала трагічний досвід кількох поколінь хліборобів-волинців, з непереступними заповідями народної етики”, а літературу бачив, як „передовсім силу історієтворну і націєтворну” [5 I, 5-6].

Дослідження названої системи, яке ми ставимо собі за мету виконати у цій роботі, здійснюємо на підставі вивчення мовних фактів, відібраних нами з художніх творів Б. Харчука у 2-х томах за нами розробленою та неоднократно апробованою методикою (дивись зокрема наші розвідки про звернену мову Ю. Федьковича [2], Б. Мельничука [3] та І. Франка [1]).

Звернена мова Бориса Харчука загалом відповідає загальнонаціональним українським вимогам та традиціям. Письменник послідовно використовує специфічні українські імперативні синтетичні форми дієслова 2-ої особи однини та множини: та форми 1-ої особи множини, а також функціональні еквіваленти імперативних форм, для вираження предметного змісту апеляції – форми кличного відмінка (вокатива) імені – власне іменники зі специфічними закінченнями кличного відмінка. Ми зафіксували лише поодинокі випадки паралельного використання одним і тим же персонажем спеціальних та омофлексійних з номінативом форм вокатива: *Там, у гурті, йшов Філік. На його добре змащених олінафтом чоботях налипав тил. Антось гукнув: - Філька!* (5 I, 39); *Антось тікав, зловив Філика за руку, тягнув його за собою, лементуючи: - Коні, лови коней... Філько, вернися!* – крикнула *Тодорка* (5 I, 45).

Досить часто предметну частину змісту апеляції в мовленні Бориса Харчука можуть позначати також субстантивовані прикметники, дієприкметники або власне прикметники, порядкові числівники та дієприкметники, вжиті разом з іменниками у поширених звертаннях; *Антось настромив на свою кучму ремінного картуза. Усе скінчилося. Він узяв Мокрину за плечі. – Вставай, стара. Йди на*

цвинтар і реви там скільки хочеш, а тут не треба. – Людильдоньки, - побивалася Мокрина (5 I, 357). Ти, старий, не диктатор, - сказав Мусійко і сів за кермо. – Не ображайся, старий (5, II, 487).

Звернімо увагу на рідкісні, але винятково важливі з теоретичного погляду випадки утворення вокативних форм прикметника-субстантивата: *Віта сіла й обняла руками коліна. Пам'ятаєш, братово, танець?* (5 I, 351); *Ти, братово, чогось, як коса? – Вигострили.* (5 II, 223). *Братово, - казав зі сміхом Микола Гордійович. – слинка котиться, такі пахоці* (5 II, 313).

Винятково цікавим та важливим видається вибір мовцем одного з можливих у мовному узусі варіантів вираження зверненості, який виявляється у взаємодії і взаємопогодженні граматичних значень репрезентантів предметної та предикатної частин змісту апеляції. Маємо на увазі явища, що в лінгвістиці отримали назву "тикання", "викання" [див. про це докладніше: 4,18-29] і т. ін. Для Бориса Харчука характерне використання двох основних для українців способів апеляції до однієї особи "тикання" й "викання", зокрема, активне „викання” до батьків.

Відповідно до загальноукраїнських традицій Борис Харчук використовує для номінації адресата власні назви осіб: імена (повні, короткі та суфіксовані): *Помагайбі, Мотре, привіталася Марія з Федулихою і стояла на стежці* (5 I, 249); *Василинко, ми тут не загаємося, - втишувала її* (5 II, 514); *Чого ти причепився до мене? Пильнуй свій бік! – раптом каже вона йому. - Марієчко... (5 I, 129); Душ скінчився, і з ванної почулося батькове: Віто, готуйсь. Я розпалив титан* (5 I, 74); *Старий птах, Мироне, гнізда не покидає* (5 II, 39); *Юстина миттю підхопилася. Відразу забулося про все, що думала. Швиденько йшла горбом і гукала: - Мироне, Ганко, вона встала... (5 II, 76). Ми, Косте, своє віджили, нехай вони починають* (5 II, 466); *Євген сказав: - Давай, Косте, я підмошу тобі під голову, щоб вище* (5 I, 143); *Отець Іов не взяв, цапнув за лікоть Опанаса. І заговорив – мова прорізалася: - Рабе божий, Опанасе, послужи громаді і нехай бог допоможе тобі* (5 I, 206); імена у поєднанні з по батькові: *Виходили з базару: - Христофоре Нечипоровичу! Моє шануваннячко!* (5 I, 77); *Йй-богу, я вас не впізнаю, Сидоре Мироновичу. Самі мене навчили, а ще і кричите!*

Не менш активно уживає Борис Харчук загальні номінації, з-поміж яких:

– усталені в суспільстві номінації, відзначені максимальною універсальністю використання, що функціонують як етикетні: **Пане**, а я б хотіла для вас зіграти вальса... (5 I, 137); Коли дано було наказ: далі, на схід, і коли його викликав гауптман Еней, сказав йому, не кришчись: „Хочу в своє село, почуваю до того обов’язок, **друже**” (5 I, 141); та їх поєднання з власними назвами: **Що ж вам, товаришу Турій? Хіба з вітрини?**; **Ех, шановні добродії, люди добрі...** Хіба я вам не казав? (5 II, с. 150); **Моє ви панство**, осінь, осінь переживає селянство (5 II, 150); Мирон брав її, посміхаючись. – Коли йти, **пане солтис?** (5 II, 156); Ну, кажу, поїдемо на кутю, **панове Бачинські, ви, паночку Адаме, й ви, пані Євро...** (5 II, 167).

– назви осіб за ознаками статі, доповнювані віковими характеристиками: **Холодний сталевий полиск старих очей, які бачать те, що в душі.** – **Юначе**, а нуте скажіть: вам страшно було йти на цю акцію? (5 I, 55); Кинувши сапу, простягає до нього зарошені руки: „**Дитинко, росиночко...**” – але не може це вимовити. **Їй мокро в очах – роса, сльоза?** (5 II, с. 575); **Хлопці, до лісу! Подав команду і тут же її переінакишив:** - Ні, заждіть. **Де хазяї?** (5 II, 395). **Годі, хлопці-дівчата, крутити доісторію!** – гукнув і виплигнув за цими своїми словами з машини (5 II, 21);

– назви осіб за спорідненістю та свояцтвом, вжиті в прямому чи переносному значенні: **Є і виделочка, і сметана**, - ніби ласкаво відказала вона. – **А ви чого всілися, мов старець. Вас же, тату, не хто-небудь – невістка приймає** (5 I, 42); Мирон віддав Григоркові віжки і воза, а тоді мовив Одарці: - **Сестро, сестро...**(5 II, 93). **Загавкав собака. На подвір’ї з’явився молочар і гукнув: - Ба-бо!** – і тупнув на собаку (5 II, 10). **Дядьку...** - вступилася Ганка, але Шпаргела зиркнув на неї, і вона почервоніла (5 II, 121). **Брате, брате, прийди, навчи, як бути!...** (5 II, 122); За загальноукраїнською традицією автор рясно використовує й демінутивні форми: **Насунувши картуза мало не на очі, Антось ішов до хліва.** – **Ми не горді, самі своє перепряжемо, невісточко** (5 I, 45); – **Може, нам ліше помовчати, батьку!** – **Помовчимо, дочко. Ти ліше спи** (5 I, 69); **Мамо! Мамцю!** – крикнуло і впало на майдан (5 I, 66); **Ой, що я наробила? Мамцю моя ... та й закрилася руками** (5 I, 126); **Візьміть, бабуню, просив** (5 II, 21); **Дай-но, братко, пиріжка**, - проказувало зі смішком і шкірилося, вже жуяючи його (5 II, 342);

– назви осіб за їх стосунками з іншими особами: *Кобилко пив, як сонний. Не дотив, віддав чашку і звалився. – Братці, товаришочки... проказував із шепотом* (5 II, 324);

– назви за фахом, родом діяльності, політичними уподобаннями, посадою: *Побачив Наума Ісаковича на пеньку і зупинився на хвилинку, відставивши убік праву ногу. – Журитесья, хірурге?* (5 I, 218); „*Ти цього чекаєш, оунівцю*” – *Йосип промовив це спокійно і просто, як промовляють люди, переконані в своїй правоті* (5 I, 140); *Батюшечко, благословіть мене, - і стала на стежці на коліна, низько нагнувши голову* (5 I, 149); *Хіба дам корець картоплі, батюшко?* – *сказав з порога Маркіян* (5 I, 150); *Посунься, начальнику, - сказала. Опускалася й казала: - О, тріщить, як rado, і в очах їй мигає, як телевізія, - начеб не про себе. – і не соромно тобі? Отяжіла... Самі ж шкіра і кістки. Ти, як грудка, кинь і розсиплеться, - підсміювалася із себе* (5 II, 30);

– назви за національністю: *А таки розстріляю. Нехай моя рука виправиться. Але мені цікаво, чому ти мене виходжуєш? А, пархачу? Бойишься? Зовсім не боюся. Виходжувати – моя професія. Брешиш, жиде, брешиш, свине* (5 I, 210); *Рости, жидку, швидко, - манив пальцем і щось давав, хоча б балабушку-перепічку* (5 I, 215);

– назви осіб за майновим та суспільним статусом: *Він готувався до цієї зустрічі: „Ну, догрався, легінику? Навіщо це тобі?!”* (5 I, 224);

– назви осіб за ознакою їх належності до певної групи людей: *Матуня відніс гичку, а тоді навис над нею, обняв, підхопив і ніс її до столика. – Басурмане, зупинися! Юстино, ой, солодка сусідонько, заברי мене із собою* (5 II, 514);

– назви осіб, що містять їх абсолютну чи відносну (ситуаційно зумовлену) оцінку або характеристику: *Тодорка сама тягнула матір з гурту, а на Романа крикнула: - Дурню, тікай!* (5 I, 66); *Не форси, дурнику, - чемно і просто сказала Алька* (5 II, 457); *Можеш сидати, красуне. Сльози поганять вроду, - подобрішала Світлана Марківна* (5 II, 362);

– оказіональні назви особи адресата мовлення, персоніфіковані найменування: *Знаю, знаю, голубонько, чого ти хочеш, - він наблизився до неї, наче б ненароком обняв її* (5 I, 472). *Коли від ковбаси не лишилося й шматочка, Байдачиха спитала сваху: -*

Голубонько, ви й не попробували? (5 II, 217). *Я тебе вб'ю! Я тебе згною, падло!* (5 I, 528).

Регіональна специфіка зверненої мови Бориса Харчука виявляється:

– у властивому саме для південної Волині наборі власних назв людей та інших живих істот: *Коло неї Мокрина, ще жінки. „О, о, наші, Маріко, пішли”, - штовхнула її Мокрина. Сваха, а проте свахою ніколи не назове, - Маріко* (5 I, 63);

– у специфічних регіональних (передусім демінутивних) формах вокатива власних та загальних найменувань персонажів творів Бориса Харчука: *А господар де? – А я тобі хто, Юзику? – відповіла Тодорка...* (5 I, 82); *А я до вас, Мотруню, - прошепотіла Марія тихо, що Федулиха і не почула* (5 I, 249); *Покажи, Євочко, сусідам, як наш говод вводи* (5 II, 117); *Не лякай їх, Адамчику, - промовила пані Єва – Мене, коханий, ти давно переконав, а їх не лякай* (5 II, 118); *Катерина спробувала взяти його за рукав, але він турнув її ліктем, і вона оступилася. - Владзьо, послухай...* (5 II, 136); *Федулу поставили на ноги. Дали води. – Пий і стій на ногах, советюго!* (5 I, 203);

– у особливих етикетних звертаннях: *Його то ми швидко обкрутимо, пане-дзею, - жартувала Майя, стріляючи на Тимоша очима* (5 I, 373); *Ви не вірите, добродію Турій?* (5 II, 117); *Але я вам скажу ще більше, добродію Турій, і вам, добродійко Турієва, ви теж приречені* (5 II, 118).

Не менш яскраво звернена мова аналізованих творів Бориса Харчука свідчить про **своєрідність ідіостилю** письменника. Так, зокрема класичність і традиційність його прози виявляється у традиційно народних, близьких до пісенно-фольклорних, звертаннях типу: *Ти мене зістарив. І чому я не вмру? Смертонько, голубонько, де ти? Смертонько, приходь...* - скімлила вона (5 II, 232); *Кинувши сапу, простягає до нього зарошені руки: „Дитинко, росиночко...” – але не може це вимовити. Їй мокро в очах – роса, сльоза?* (5 II, 575); *Плаксій! – крикнув Шпаргела й тутнунною. – То все ти, ти, стара відьмо! – замахав кулаками* (5 II, 312).

Винятково прикметним та симптоматичним для творів саме Бориса Харчука, які часто описують історію роду, тобто є якимись українськими сагами, є активне використання для називання адресата мовлення широкого діапазону найменувань особи за спорідненістю і свояцтвом: *Може, воно й не по-людському, -*

зачала вона. – Ні, не по-нашому. Я знаю. Хай би доходило своїх літ, хай би само вибирало собі, а не ми з вами, **сестрице**... (5 I, 250); Йосип ніби проковтнув, Юстина ступила в сіни, а динамік якраз розбалакався. – Радій а чи гнівайся, подумала, **машинний небоже**, й, пустивши вперед себе kota, зійшла на поріг (5 II, 5) Що за крик, **свояки**? Кинула з порога, погордлива, непідступна (5 II, 95); **Тату і ... тату-мамо**, - слова йому запиналися, голос зривався (5 II, 215); 3 вечерею, **свате і свахо**... - промовила Байдачиха (5 II, 215); Я не про ковбасу, **сватуню**... (5 II, 218); Матуня перестрашено дивився то на матір, то на батька. Поставив миску з їжею на долівку. – Відвезіть **татуню**. Я більше не можу... Знову здіймався крик, беручись лементом. **Людоньки!**.. **Татку-батеньку!** (5 II, 357); Тільки ти наді мною не стій, - просив. Домовилися? **Бабцю, бабусенціє**, а нащо це все? – і дивився широкими очима (5 II, 573).

Селянська закоріненість автора виявляється у активній присутності у текстах Бориса Харчука а відтак і у зверненій мові його персонажів свійських тварин: До корови і Юстині стало так тепло і чомусь навіть весело, що її вируділі брови розрівнялися, остришки зникли, і було легко грудям. – **Первісточко, міню**... (5 II, 9); Хлопці і дівчата сміялися, собака гавкав. Юстина сказала: **Мурзо**, не дзяволи (5 II, 19); Жеребець – Кумис – відганяв від себе лошицю й наступав на Тодорку, загравав, тикаючись мордою їй у шию. – **Кумис**, ах ти ж зараза, - сказала (5 I, 80); Вйо, **Кумисуку**, - й попустила повід (5 I, 114).

Тяжіння до опису тривалих відрізків часу виявляється на рівні зображення зверненого мовлення персонажів і відображенні динаміки української системи найменувань адресата мовлення. Зокрема, у аналізованих творах Бориса Харчука промовисто описано процеси змін у використанні українцями способів апеляції (поступовим поширенням тикання до батька-матері): Він звертався до неї на „ти”. Дома, у місті, це їй зовсім не різало слух. Вона ніколи б не посміла так звернутися до своєї матері. Тому тут синове „ти” здавалося їй не те що образливим, а ніби не на місці (5 II, 504).

Не менш виразно Борис Харчук фіксує і поступовий перехід від абсолютного чи майже абсолютного використання українцями спеціальних форм кличного відмінка іменника до вживання у таких ситуаціях форм омофлексійних формам називного

відмінка однини відповідних іменників або й суржикових форм: *Алька, розкривай чемоданчик, подаруємо бабусі хустину* (5 II, 459). *Сиди дома, Пострельонок. Нічого не бійся. Про тебе думаю я, - він заквапився, щоб іти* (5 I, 113). *Не переступаючи через поріг, втримуючи пальцями картоплю, нахлюпнула зливки і вже хотіла гукнути Опанаса, але в ту ж мить почувла: - Хазяйка... - Голос і слабкий, і незвичний* (5 I, 146); *Перед сном Василь Мусійович гладив голову Фоньці, клав руку на голову Гапочці, але вона відплигувала, як неприручена кішка. - Папуля, навіщо лвастися!* (5 II, 440). *Парень!* – звертався Климчик до Мусійка (5 II, 496).

Названі зміни стосуються мовлення чи то представників молодшого покоління, чи то осіб які займають вище від звичайних селян та городян місце у суспільній ієрархії (чи то вважають, що їх статус є вищим), чи немісцевих (переважно неукраїнських) персонажів аналізованих творів Бориса Харчука.

Характерним для стилю саме Бориса Харчука, що можливо пов'язане з його філологічним минулим, є достатньо часті у художніх творах мікроконтексти, що містять міркування про використовувані мовцями елементи та конструкції зверненої мови: *Ми б'ємо фашистів. Увесь світ з нами. А ти вовк, друже провіднику, вибач, не знаю якого рангу. Яке слівце собі присвоїли – друже! Бо ви слово товариш споганили* (Йосип і Євген. – М. С.) (5 I, 341); *Правда, дівчинку Наташею називала тільки мама, а прабаба, баба і дід, сам Терентій кликали її просто Наталкою* (5 I, 449); *Вона забулася, як її звати. - Іваниха. Так кликали люди, а він кликав – ти. Казав: „Ти”, або „Гей, ти!”* Інколи це виходило не без поваги, навіть не без захоплення, адже й коняку він поганяв тими ж словами: „Гей, ти!”. А коли замилювався конякою, то цідив: „Ти...”. *Вся суть була в інтонації – вимогливій, буркотливій, байдужій чи поважній, а слова ті ж самі. Іваниха вся зіщулилася, і в ній, згорьованій, зобидженій, було оте – „ти”, принизливе й застрахане* (5 II, 67); *Ти ... - звертався до жінки. Не крізь зуби. Його „ти...” перескакувало через зуби, наче через итахети, - ласка, на яку був спроможний* (5 II, 232); *Чалапеле, і махнув молотком, щоб ішов до нього, а Мефодя прогнав: - Забирайся орати! Тепер наймиток натягував сітку. Шпаргела ніколи не називав його по імені: Чалапало. Навіть брату Данилкові, солтису, сказав, що у нього наймиток, - і все. У цьому було щось принизливе, зневажливе, ніби наймит*

не людина (5 II, 85-86); *Як у всіх людей, у їздового є ім'я й по батькові: Кирило Кирилович, - але всі, навіть і нова жінка, називають його Квіточкою – на прізвище, а офіційно – товаришем Квіточкою* (5 II, 280). *Пишов шелест: мама не складала рук до останньої хвилини, мама не хворіла, мама нікому не заважала, мама нікому не набридла, усім би таку смерть* (5 II, 515).

Не менш цікавими і характерними для Бориса Харчука вважаємо і жартівливе використання засобів зверненості у мовленні героїв його творів: *Товаришу бабцю, якщо і мені перепаде, сідайте, - пожартував веселий водій* (5 II, 547); *Я власною персоною, Юстино батьківно. Мене собаки знають, а ви впізнали?* (5 II, 456); несподіване звернення до нетрадиційних адресатів: *Ганка водила неситими очима, промовляючи: ви, купи гравію, ти, цегло, почекаєте, я вишкребу й вимію підлогу, щоб її пофарбувати, а тоді візмусь за вас* (5 II, 472).

Тексти творів Бориса Харчука також рясніють свіжими й соковитими авторськими складеними номінаціями адресата мовлення: *І це кажеш мені ти, підспівувач фашизму, годованець Гітлера? Так низько ще ніхто не падав* (5 I, 342); *Приймаче, чужий чоловіче, люблятко Йосипуню, - благала Мокрина* (5 I, 357); *А я торжествую. Вас побачив – сусіди. Прошу знайомитися. Встань, суспільна прикрасо світу, - набасився на дівчину, яка присіла на лаві* (5 II, 456).

Таким чином, звернена мова художніх творів Бориса Харчука, по-перше, виразно характеризує автора як глибоко українського письменника, що береже, закріплює, поглиблює та примножує загальнонаціональні традиції мовокористування, по-друге, чітко позиціонує автора як вірного патріота своєї малої батьківщини – Волині, по-третє, свідчить про його великий та широкий талант мовокористувача та мовотворця, є дуже важливим та показовим з погляду комплексного, системного й динамічного, опису зверненої мови українців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Скаб М. С. Загальнонаціональне, регіональне та індивідуальне у зверненій мові Івана Франка / М. С. Скаб // Іван Франко: дух, наука, думка, воля: Матеріали Міжнародного наукового конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження Івана Франка

- (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006 р.) – Т. 2. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – С. 29-39.
2. Скаб М. С. Засоби апеляції у мовленні Юрія Федьковича / М. С. Скаб // Науковий вісник Чернівецького університету. – Вип. 274-275. – Слов'янська філологія. – Чернівці, 2005. – С. 377-381.
 3. Скаб М. С. Особливості зверненого мовлення сучасного українського поета-інтелектуала (на матеріалі творчості Б. Мельничука) / М. С. Скаб // Науковий вісник Чернівецького університету. – Вип. 394–398: Слов'янська філологія: Зб. наук. праць. – Чернівці: Рута, 2008. – С. 58–62.
 4. Скаб М. С. Прагматика апеляції в українській мові: Навчальний посібник / М. С. Скаб. – Чернівці: Рута, 2003. – 80 с.
 5. Харчук Б. М. Твори. В 4-х т. / Упоряд. Р. М. Харчук. – Т. 1: Майдан; Межі і безмежжя: Романи / Авт. передм. С. С. Гречанюк / Б. Харчук. – К.: Дніпро, 1991. – 539 с.; Харчук Б. М. Твори. В 4-х т. / Упоряд. Р. М. Харчук. – Т. 2: Кривняки: Роман / Б. Харчук. – К.: Дніпро, 1991. – 575 с.

Marian Skab. National, regional and individual in Borys Kharchuk's appealed language

Analyzing address expression in Borys Kharchuk's works, the author comes to the conclusions, firstly, about the writer's adherence to the national Ukrainian traditions of the language use, thirdly, about the significant peculiarities of the writer's idiomatic style. The received results are very important and significant from the point of view of complex systematic and dynamic description of the Ukrainian appealed language.

Key words: appealed language, fun, secondly, about the writer's use of the linguistic units and constructions widespread in Volyn'ctional sphere of appeal, Vocative Case (locative), appeal, means of appellation.

Стаття надійшла до редакції 05.04.2012 р.